

Ömer Özkızcık

Analizin Mesajı

- Türkiye’de giderek artan bir şekilde yükselen Suriyeli sığınmacıların ülkelerine geri dönmesi yönündeki talepler hayali ve gerçeklikten kopuk argümanlarla manipüle edilmektedir.
- Türkiye içerisinde kapsamlı, şeffaf ve hukuka dayalı göç politikası devreye sokulmalı ve Türk toplumuna yönelik gerçekçi, hayallerden ve yalanlardan uzak bir iletişim stratejisi benimsenmelidir.

Suriye’ye Geri Dönüş: Hayaller ve Gerçekler

Türkiye’de giderek artan bir şekilde Suriyeli sığınmacıların ülkelerine geri dönmesi yönünde talepler yükselmektedir. Hukuki boyutu bir kenara bırakılırsa, insanların bu yöndeki taleplerinin sosyolojik açıdan anlaşılabilir olduğu söylenebilir. Nitekim ekonomik zorluklar çeken ve yaşadığı şehirlerdeki dönüşümü gören vatandaşların, Suriyeli sığınmacıları hedef gösteren ve onların Suriye’ye geri dönüşünün çok hızlı bir şekilde gerçekleşebileceği yalanını söyleyen siyasilere inanmaları da kolaylaşmaktadır.

Suriye’ye geri dönüş bağlamında ortaya konulan hayali ve gerçeklikten kopuk argümanların ne Suriyelilerin Suriye’ye geri dönüşüne ne de Türkiye’ye herhangi bir faydası oluyor. Bu argümanlar, ülkemizde insanların yanlış beklentilere girmelerine ve yanlış varsayımlar üzerine davranış biçimlerini değiştirmelerine yol açıyor. Oy devşirme amacıyla söylenen yalanlar, Türkiye’nin göç politikasında hatalarını düzeltmesini engelleyerek gerçek olmayan hayali konularla vakit kaybetmesine neden oluyor. Nitekim, Türkiye göç politikasında atması gereken adımları atmadığı her gün, göçün oluşturduğu maliyet yükselmekte ve göçün getirdiği kazanımlar azalmakta. Kazan-kazana dönüştürülebilir göç meselesi, kaybet-kaybet sarmalına doğru itilmektedir. Bu yazı, Suriyeli sığınmacılar bağlamında

ortaya atılan iki temel hayali argümanı ele alacaktır. Bu argümanların neden doğru olmadığı tecrübe edilmiş gerçeklikler üzerinden anlatılacaktır. Akabinde, Suriyeli sığınmacıların Suriye'ye geri dönüşü bağlamında gerçekçi bir yaklaşım sunulacaktır.

Birinci Argüman: “Esed’le Normalleşelim, Suriyeliler Ülkelerine Dönsün”

Türkiye’de Suriyeliler bağlamında en büyük yanılgı, Esed rejimiyle ilişkilerin normalleştirilmesinden sonra Suriyeli sığınmacıların ülkelerine geri döneceği varsayımdır. Bu varsayım aslında Suriye’deki gerçeklikten ve Türkiye dışında Suriyeli sığınmacıların bulunduğu ülkelerin tecrübelerinden bihaber olmaktan kaynaklanmaktadır. Temelinde bilgi eksikliği olan bu hayali argümanı dört temelde çürütmek mümkündür.

Lübnan ve Ürdün Örneği

“Tekerleği yeniden keşfetmeye gerek yok” kabilinden “Esed rejimiyle ilişkiler normalleştirildiğinde Suriyeli mültecilerin ülkelerine geri döneceği” varsayımını Ürdün ve Lübnan tecrübeleri üzerinden ele alabiliriz. Lübnan ve Ürdün, 2018 yılında Esed rejimiyle ilişkilerini normalleştirdiler. Bu normalleşmenin ardından iki ülke de Şam ile mültecilerin geri kabul anlaşmasını imzaladı ve geri dönüş için bir mekanizma kurdu. Mekanizmaya göre Ürdün ve Lübnan, Şam’a isim listesi gönderecekler, Esed rejimi bu listede bulunanları tek tek onaylayacak ve Suriye’ye geri döndüklerinde onlara güvenlik garantisi verecekti. Birleşmiş Milletler de bu sürecin bir parçası olacaktı.

Mekanizma kurulduktan sonra ilk gönderilen listelere Şam’dan neredeyse %100 onay geldi. 2019 yılında güvenlik garantilerine güvenen ilk Suriyeliler ülkelerine geri döndü. Geri dönenler işkence, tecavüz, hapis, mallarına el konma, sorgu, ölüm ve zorbalıkla karşı karşıya kaldı. Bunun üzerine, Lübnan ve Ürdün’deki Suriyeliler geri dönmek için mekanizmaya vebaşvurmayı bıraktı. Suriyelilerin artık başvurmadığını gören Ürdün ve

Oy devşirme amacıyla söylenen yalanlar, Türkiye’nin göç politikasında hatalarını düzeltmesini engelleyerek gerçek olmayan hayali konularla vakit kaybetmesine neden oluyor.

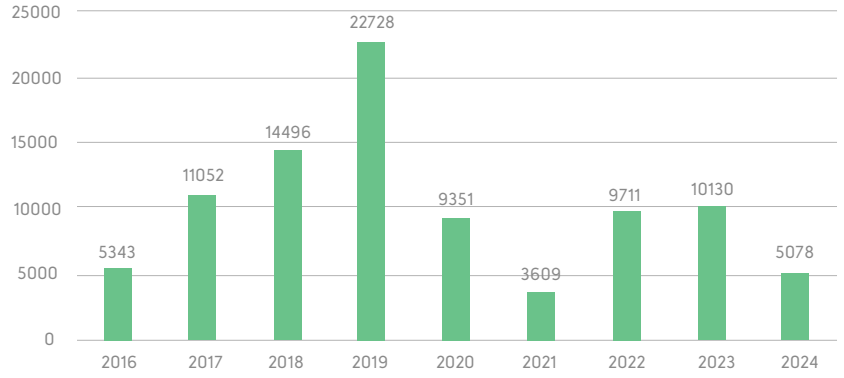
Türkiye’de Suriyeliler bağlamında en büyük yanlış, Esed rejimiyle ilişkilerin normalleştirilmesinden sonra Suriyeli sığınmacıların ülkelerine geri döneceği varsayımdır.

Lübnan, rastgele isim seçerek kendileri liste hazırlamaya başladı. Ancak iki ülkenin de beklentisinin aksine, Şam tarafı bu listelerin hiçbirini onaylamadı.¹

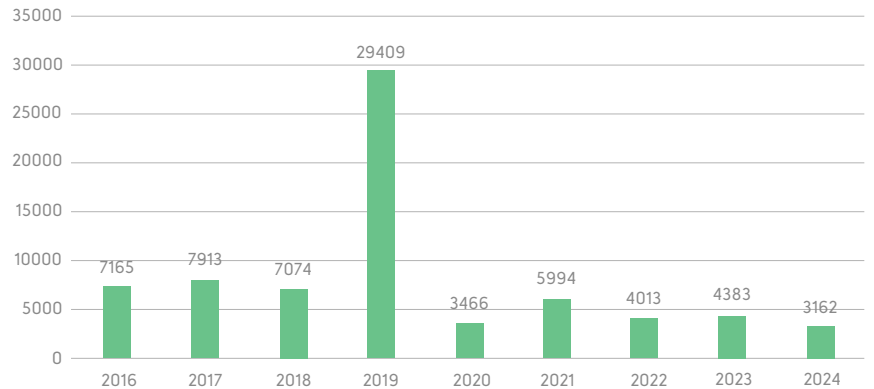
Esed rejimi, Ürdün ve Lübnan’dan gelen listeleri onaylamama sebebi olarak Suriye’deki altyapının yetersiz olmasını gösterdi ve iki ülkeden Suriye’nin altyapısını imar etmek için para bulmalarını talep etti.² O günden beri Lübnan ve Ürdün’den Suriye’ye geri dönüşler sıfır noktasına yaklaştı.

Konuyla ilgili verilere bakıldığında vahim bir tablo ortaya çıkmaktadır. Anlaşmanın yapıldığı ve mekanizmanın kurulduğu 2019 yılı dışında Esed ile normalleşmenin Suriye’ye geri dönüşleri hızlandırmadığı anlaşılmaktadır. Tam tersine, Suriye’ye geri dönüşler yavaşlamıştır. Esed rejimiyle normalleşmeden sonra 2019 yılında geçici olarak geri dönüşler yükselirken, daha sonra rakamlar normalleşmeden önceki yılların bile altına düşmüştür.³

Lübnan’dan Suriye’ye Geri Dönüş (BM Rakamları)

Ürdün’den Suriye’ye Geri Dönüş (BM Rakamları)

Anlaşma öncesi döneme göre geri dönüşlerin azalmasının ardında yatan temel sebep, Esed rejiminin demografik hedefleridir. Esed rejimi bir azınlık iktidaradır ve 2011 yılında çıkan halk ayaklanmalarından sonra muhalifleri ve Sünnileri beka tehdidi olarak görmektedir. Suriyeli mültecilerin çoğunluğunu oluşturan

bu gruplar, Şam yönetimi açısından Suriye'ye geri dönmemesi gereken bir topluluk olarak değerlendirilmektedir. Bu yüzden geri dönüşler, imzalanan anlaşmalara rağmen engellenmeye çalışılmaktadır.⁴

Türkiye'deki Suriyeli sığınmacı sayısı 3,1 milyon iken; Ürdün ve Lübnan'daki toplam Suriyeli mülteci sayısı 2,9 milyondur. Lübnan ve Ürdün'ün 2016'dan beri uyguladığı politikalar sonucunda, Esed rejimi kontrolündeki bölgelere dönen Suriyelilerin toplam sayısı 163.357'dir (Ürdün: 71,859, Lübnan: 91,498).⁵ Aynı dönem içerisinde Türkiye'nin uyguladığı politikalar sonucunda Suriye muhalefeti kontrolündeki bölgelere geri dönüş toplam 670 bin civarındadır.⁶

Suriye'deki Kamplar

Lübnan ve Ürdün'ün aksine, Türkiye'nin Esed rejimiyle normalleşmesi durumunda Suriyelilerin Suriye'ye geri dönmesi göreceli olarak daha da zordur. Lübnan ve Ürdün sınırına yakın tüm bölgelerde savaş bitmiş ve tüm bu bölgeler Esed rejiminin kontrolü altına girmiştir. Fakat Türkiye'nin Suriye sınırına bakıldığında Suriye'ye geri dönüş bir tarafa Türkiye'ye yönelik yeni bir göç dalgası tehdidi bulunmaktadır.

Suriye'nin Hama, Humus, Şam, Guta, Dera, Kalemun, Deyrizor, Rakka ve Halep bölgelerinden, Esed rejiminden ya da YPG terör örgütünden kaçan milyonlar Türk askerinin bulunduğu İdlib ve Kuzey Halep bölgelerine gelmiştir. Savaş öncesi 1,5 milyon kişinin yaşadığı bu bölgelerde nüfus 5,1 milyonu bulmuştur.⁷ Barış Pınarı Harekatı bölgesi dahil edildiğinde rakam yaklaşık 5,5 milyona ulaşmaktadır. Bunların bir kısmı, Rusya arabuluculuğunda Esed rejimi tarafından otobüslerle bu bölgelere taşınan Suriyeli muhaliflerdir.⁸ Birleşmiş Milletlere göre Türkiye-Suriye sınırının sıfır noktasında iki milyona yakın kişi kamplarda yaşamaktadır.⁹ Eğer Türkiye Esed rejimiyle ilişkileri normalleştirirse, bu bölgedeki nüfusun Türkiye'ye doğru kaçması olası bir senaryodur.

Son olarak; Lübnan ve Ürdün'ün aksine, Türkiye'nin sınırındaki sınır kapılarının sadece bir tanesi Esed rejimin kontrolündedir. Lazkiye'nin Keseb sınır kapısı üzerinden Suriyelilerin Suriye'ye geri dönmesi, Suriye'nin demografik ve sosyolojik gerçeklerine aykırıdır.

Esed Rejiminin İlan Ettiği Aflar

Normalleşme bağlamında ortaya konulan argümanların bir diğeri de Esed rejiminin Suriyeli sığınmacılara yönelik af ilan edeceğidir. Bu bağlamda; Türkiye, Esed rejimiyle ilişkileri normalleştirecek, Esed rejimi genel af ilan edecek ve Suriyeli sığınmacıların ülkelerine geri dönüşünün önü açılacaktır. Bu yaklaşım da yukarıdaki örneklerde olduğu gibi, Suriye gerçekliğiyle örtüşmemektedir.

Bilgi

Lübnan ve Ürdün'ün 2016'dan beri uyguladığı politikalar sonucunda, Esed rejimi kontrolündeki bölgelere dönen Suriyelilerin toplam sayısı 163.357'dir. Aynı dönem içerisinde Türkiye'nin uyguladığı politikalar sonucunda Suriye muhalefeti kontrolündeki bölgelere geri dönüş toplam 670 bin civarındadır.

2011'den 2023'e kadar toplam 24 af kararı açıklanmasına rağmen, bu kararlar kapsamında serbest bırakılan toplam mahkum sayısı sadece 7.351 olmuştur.

2011 yılında Suriye'de başlayan halk ayaklanmalarından 2023 yılına kadar Esed rejimi toplam 24 af kararı çıkarmıştır. Bu af kararları, yasal olarak Halk Meclisi'nin yetkisinde olsa da doğrudan Beşar Esed tarafından ilan edilmiştir. 2012 Anayasası'na göre af yetkisi meclisin uhdesindedir, ancak Cumhurbaşkanının özel af yetkisi genişletilerek kullanılmıştır.¹⁰

2011'den 2023'e kadar toplam 24 af kararı açıklanmasına rağmen, bu kararlar kapsamında serbest bırakılan toplam mahkum sayısı sadece 7.351 olmuştur.¹¹ Ayrıca af kapsamındaki suçların içeriği ve kapsamı analiz edildiğinde, Esed rejiminin afları kendi tabanına yönelik çıkardığı anlaşılmaktadır.¹²

Diğer taraftan, Esed rejiminin ilan ettiği af kararlarında genellikle gözden kaçan iki detay bulunmaktadır. İlki, "terör örgütü üyeliği" ile ilgili durumdur. Esed rejiminin 2 milyonun üzerinde kişinin bulunduğu bir "terör örgütü üyeleri" listesi bulunmaktadır. Bu kişiler ve aileleri af kapsamı dışındadır. İkinci detay, Türkiye gibi yabancı ülkelerle iş birliği yaptığı iddia edilen kişilerin af kapsamı dışında bırakılmasıdır. Bu bağlamda Türkiye'de bulunan tüm Suriyeli sığınmacılar potansiyel olarak bu kategoride değerlendirilebilmektedir.

Mal Varlıklarına El Konulması

Suriye'deki savaşın çıkmasının ardından, Esed rejimi iki büyük dalgada Suriyeli muhaliflerin mallarına el koymuştur. Birinci dalga 2012 yılında gerçekleşmiş ve el konulan mallar rejim yanlısı kişilere tahsis edilmiştir.

İkinci dalga ise 2018 yılında gerçekleşmiştir. Esed rejiminin 2018'de çıkardığı "10 No'lu Yasa" olarak bilinen yasa gereğince, Suriye'de yaşamayan veya rejim kontrolündeki bölgelerde yaşamayan Suriyelilere bir sene mühlet verilmiştir.¹³

Söz konusu bir senelik mühlet içerisinde kişilerin bizzat mal varlıklarına dair bildirimde bulunmamaları durumunda mallarına el konulmuştur. Bu bağlamda Türkiye'de yaşayan Suriyeli sığınmacıların Suriye'deki tüm mal varlıklarına beş yıldır el konulmuş durumda. El konulan mallar, rejim yanlısı kişilere ve İran'ın Suriye'ye yurtdışından getirdiği Şii milislere ve ailelerine verilmiştir.

İkinci Argüman: "Suriyelilerin Türkiye'deki Haklarını ve Onlara Yönelik Hizmetleri Kısıtlayalım, Suriyeliler Ülkelere Dönsün"

Söz konusu bu uygulama hukuki olarak oldukça sorunlu ve insan haklarına aykırı olsa da bir ülkeye mültecilerin gelmesini engellemek ve var olan mültecilerin ülkelere geri dönmelerini sağlamak için son derece etkili bir yöntem olarak değerlendirilmektedir. Ancak bu uygulama sadece ekonomik sebeplerden ötürü göç eden insan grupları üzerinde etkilidir. Savaş sebebiyle göç eden gruplar üzerinde etkisi bulunmamaktadır. Türkiye'de bu argümanı savunanlar aslında Suriyeli sığınmacıların ekonomik sebeplerden ötürü Türkiye'ye göç

ettiğini düşündüklerini itiraf etmektedir. Ayrıca, Suriye'deki savaşın bittiğine inandıkları ve Suriye'deki yaşamın göreceli olarak iyi olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır. Ancak birinci argümanda olduğu gibi, bu argüman da gerçeklikten uzaktır.

Türkiye'ye gelen Suriyeli sığınmacıların büyük çoğunluğu, Suriye'nin kuzey bölgelerinden gelmektedir. Suriye'nin kuzeyinde ise savaş henüz bitmemiştir. Her ne kadar göreceli olarak tansiyon azalmış olsa da çatışmalar devam etmektedir. İdlib bölgesine yönelik düzenli saldırılar gerçekleştirilmektedir.¹⁴ Hatta Türk askerinin bulunduğu askeri üsler dahi zaman zaman hedef alınmaktadır.¹⁵ Türkiye'nin kurduğu güvenli bölgelere yönelik YPG'nin saldırıları da sürmektedir.¹⁶ Aynı zamanda kuzey bölgelerinin önemli bir kısmı da örgütün kontrolü altındadır.

Diğer taraftan savaşın bitmiş olması da tek başına geri dönüş için yeterli değildir. Suriye'nin orta kesimlerinde yani Şam'ın merkezi, batısı ve kuzeyinde, Humus, Hama, Kalemun ve Guta bölgelerinde savaş bitmiştir ve Lübnan'daki Suriyeli mülteciler de genellikle bu bölgelerden gelmektedir. Eğer savaşın bitmesi geri dönüş için yeterli olsaydı, Lübnan'daki Suriyeli mültecilerin ülkelerine geri dönmeleri gerekirdi. Üstelik Türkiye ile kıyas edildiğinde, Lübnan'daki Suriyeli mültecilerin hayat şartları çok daha zordur. Halihazırda Lübnan vatandaşları büyük ekonomik sorunlar yaşarken, Suriyeli mültecilerin sosyo-ekonomik durumu oldukça kötüdür. Lübnan hükümeti ise Suriyeli mültecilerin insan haklarını tanımamaktadır.¹⁷ Lübnan'da en kötü şartlar altında yaşayan Suriyeli mülteciler dahi Suriye'de savaş olmayan yerlere geri dönmezken, Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların savaşın bitmediği ve terör örgütlerinin kontrolü altında olan bölgelere geri dönmeleri gerçekçi değildir.

Sonuç Yerine: Gerçekçi Yaklaşım

Suriyeli sığınmacıların geri dönüşüyle ilgili gerçekçi olmadığı tecrübelerle sabit yaklaşımlarla vakit kaybetmek yerine, Türkiye'nin Suriyeli sığınmacılarla ilgili gerçekçi ve etkin politikalar benimsemesi gerekmektedir. Bu bağlamda Türk halkını geçici siyasi kazanımlar için yanıltmak yerine, aşamalı bir politika takip edilmelidir.

Bu politikanın birinci ayağı Suriye'ye geri dönüşe dair olmalıdır. Suriye'ye geri dönüş bağlamında başarılı olmuş stratejiler güçlendirilerek sürdürülmelidir. Suriye'deki güvenli bölgeler ilk etapta hızlı bir geri dönüşe imkan vermiştir. İlk 500 bin kişi geri döndükten sonra gönüllü geri dönüşler azalmış ve gönüllü geri dönüş adı altında zorla geri gönderilme iddiaları ön plana çıkmıştır. Güvenli bölgelere yönelik deport ve zorla geri gönderme uygulamaları yerine, gönüllü geri dönüşü teşvik edici politikalar öne çıkarılmalıdır. Bu bağlamda güvenli bölgede meşru bir Suriyeli otorite tesis edilmeli ve bölgenin altyapısı ve ekonomisi kuvvetlendirilmelidir. Bölgedeki güvenlik ve asayiş sorunları çözülmeli ve bölgeye yönelik

Lübnan'da en kötü şartlar altında yaşayan Suriyeli mülteciler dahi Suriye'de savaş olmayan yerlere geri dönmezken, Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların savaşın bitmediği ve terör örgütlerinin kontrolü altında olan bölgelere geri dönmeleri gerçekçi değildir.

Suriyeli diasporadan yatırımlar çekilmelidir. Aynı zamanda bölgenin nüfus yoğunluğu göz önünde bulundurularak, güvenli bölgelerin toprak derinliği genişletilmelidir. Bölgeye yakın olan ve terör örgütü kontrolünde olan su kaynakları, enerji kaynakları ve şehirler güvenli bölgelere dahil edilmelidir.

Çözümün ikinci ayağında ise Suriyeli sığınmacıların Türkiye genelinde dağılımları ve gettolaşmalarını önlemek adına teşvik edici politikalar devreye sokulmalıdır. Türkiye'deki Suriyelilerin sürdürülemez durumdaki "geçici koruma" statüsü yerine, Türk toplumuna entegrasyonu için "Mavi Kart"¹⁸ benzeri uygulamalar teşvik edilmelidir. Türkiye içerisinde kapsamlı, şeffaf ve hukuka dayalı göç politikası devreye sokulmalı ve Türk toplumuna yönelik gerçekçi, hayallerden ve yalanlardan uzak bir iletişim stratejisi benimsenmelidir.

Sonnotlar

- ¹ Ömer Özkızcık, "Lübnan ve Ürdün'de Geri Dön(e)meyen Suriyeli Mültecilerin Durumu", Ümran Stratejik Araştırmalar Merkezi, 24 Ekim 2022. <https://tr.omrandirasat.org/yay%C4%B1nlar%C4%B1m%C4%B1z/raporlar/lubnan-ve-urdun%E2%80%99de-geri-don-e-meyen-suriyeli-multecilerin-durumu.html>
- ² Najia Houssari, "Lebanon decides to formally negotiate with Syria on refugee repatriation", Arab News, 7 Temmuz 2022. <https://www.arabnews.com/node/2118481/middle-east>
- ³ "Syria Regional Refugee Response: Durable Solutions", UNHCR. https://data.unhcr.org/en/situations/syria_durable_solutions
- ⁴ Jeanine Jalkh, "Assad does not want the majority of Syrian migrants to return", L'Orient Today, 25 Nisan 2024. <https://today.lorientlejour.com/article/1411629/assad-does-not-want-the-majority-of-syrian-migrants-to-return.html#:~:text=Bashar%20al%20Assad%20does%20not,1%20million%20inhabitants%5D%20he%20controls>
- ⁵ "Syria Regional Refugee Response: Durable Solutions", UNHCR. https://data.unhcr.org/en/situations/syria_durable_solutions
- ⁶ "Cumhurbaşkanı Erdoğan: Suriye'nin kuzeyinde 670 bin kişi geri döndü, 1 milyon kişi daha dönecek", Haberler.com, 2 Temmuz 2024. <https://www.haberler.com/guncel/cumhurbaskani-erdogan-suriye-nin-kuzeyinde-bolucu-17481802-haberi/>
- ⁷ "North-West Syria Situation Report", OCHA, 29 Temmuz 2024. <https://reports.unocha.org/en/country/syria/>
- ⁸ James Denselow, "Syria's green buses: Symbol of a seismic shift", Al Jazeera, 22 Mart 2017. <https://www.aljazeera.com/opinions/2017/3/22/syrias-green-buses-symbol-of-a-seismic-shift>
- ⁹ "North-West Syria Situation Report", OCHA, 29 Temmuz 2024. <https://reports.unocha.org/en/country/syria/>
- ¹⁰ Ömer Özkızcık, Muhsen Almustafa, "Anlama Kılavuzu: Esed Rejiminin Af İlanları", Ümran Stratejik Araştırmalar Merkezi, 23 Mart 2023. <https://tr.omrandirasat.org/yay%C4%B1nlar%C4%B1m%C4%B1z/raporlar/anlama-kilavuzu-esed-rejiminin-af-ilanlari.html>
- ¹¹ "Breaking Down the Amnesty Decrees Issued by the Syrian Regime Between March 2011 and October 2022", Syrian Network for Human Rights (SNHR), 16 Kasım 2022. <https://snhr.org/log/2022/11/16/breaking-down-the-amnesty-decrees-issued-by-the-syrian-regime-between-march-2011-and-october-2022/>
- ¹² Ömer Özkızcık, Muhsen Almustafa, a.g.e.
- ¹³ "Q&A: Syria's New Property Law", Human Rights Watch (HRW), 29 Mayıs 2018. <https://www.hrw.org/news/2018/05/29/qa-syrias-new-property-law>
- ¹⁴ "6 civilians wounded in attack by Syrian army in Idlib", Ahmet Karahmet, Anadolu Ajansı, 4 Temmuz 2024. <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/6-civilians-wounded-in-attack-by-syrian-army-in-idlib/3265588>
- ¹⁵ "Bringing number of attacks against Turkish bases during July to four | Kamikaze drone attacks Turkish military base in Idlib countryside and", The Syrian Observatory for Human Rights (SOHR), 24 Temmuz 2024. <https://www.syriaohr.com/en/339556/>
- ¹⁶ "2 civilians killed, 5 injured in YPG/PKK attack in eastern Syria", Ashraf Moussa, Anadolu Ajansı, 26 Şubat 2024. <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/2-civilians-killed-5-injured-in-ypg-pkk-attack-in-eastern-syria/3147373>
- ¹⁷ Zahide Tuba Kor, "Lübnan: Her Şeye Rağmen Dönmeyen Suriyeli Mülteciler", Ümran Stratejik Araştırmalar Merkezi, 31 Temmuz 2023. <https://tr.omrandirasat.org/yay%C4%B1nlar%C4%B1m%C4%B1z/raporlar/lubnan-her-seye-ragmen-donmeyen-suriyeli-muteciler.html>
- ¹⁸ Ömer Özkızcık, "Suriyeli sığınmacılar için çözüm: Mavi kart", Yeni Şafak, 24 Haziran 2024. <https://www.yeni-safak.com/dusunce-gunlugu/suriyeli-siginmacilar-icin-cozum-mavi-kart-4628977>

Ömer Özkızcık
Dış Politika ve Güvenlik Uzmanı

Ömer Özkızcık, dış politika ve güvenlik uzmanıdır. Suriye iç savaşı konusunda önde gelen bir uzman olan Özkızcık, çatışmaya dahil olan devlet dışı silahlı gruplar ve devlet aktörleri üzerine kapsamlı çalışmalar yapmıştır. Özkızcık, Ümran Stratejik Araştırmalar Merkezi'nde Türkçe Araştırmaları Direktörü olarak görev yapmaktadır.

Bir
insanı kurtaran,
bütün insanlığı
kurtarmış gibidir.

Birim Sorumlusu
Av. İbrahim Ergin

Genel Yayın Yönetmeni
Süleyman Kurt

Editör
Kadriye Sinmaz

Tasarım
Bilimon